

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босне и Херцеговине

Predmet broj: S1 1 K 002735 16 Krž 5

Datum donošenja: 10.03.2016. godine

Datum otpreme: 14.03.2016. godine

Pred sudskim vijećem u sastavu:

sudija Mirko Božović, kao predsjednik vijeća

sudija Redžib Begić, kao član vijeća

sudija Tihomir Lukes, kao član vijeća

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE
protiv
LJUBIŠE VRANJEŠA

PREINAČENA DRUGOSTEPENA PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Dževad Muratbegović

Branilac osuđenog Ljubiše Vranješa:

Advokat Nenad Balaban

SADRŽAJ

I. ISTORIJAT POSTUPKA	4
II. PROCESNA SITUACIJA NAKON DONOŠENJA ODLUKE USTAVNOG SUDA BIH ...	5
III. PRIMJENA ZAKONA	6
IV. ODLUKA O KAZNI	8

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, Odjel I za ratne zločine, u vijeću Apelacionog odjeljenja, sastavljenom od sudije Mirka Božovića, kao predsjednika vijeća, te sudija Redžiba Begića i Tihomira Lukesa, kao članova vijeća, uz sudjelovanje stručne saradnice Selene Beba, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv osuđenog Ljubiše Vranješa, zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, u vezi sa članom 180. stav 1. i članom 31. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, postupajući po Odluci Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj AP-3257/12 od 12.01.2016. godine, kojom je ukinuta Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S 1 1 K 002735 12 Krž3 od 23.04.2012. godine u dijelu primjene materijalnog prava u odnosu na krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, nakon održane javne sjednice vijeća Apelacionog odjeljenja, u prisustvu tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine Dževada Muratbegovića, te osuđenog Ljubiše Vranješa, a u odsustvu uredno obaviještenog branioca osuđenog, advokata Nenada Balabana, dana 10.03.2016. godine, donio je slijedeću:

P R E S U D U

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S 1 1 K 002735 12 Krž3 od 23.04.2012. godine, **preinačava se** u dijelu primjene krivičnog zakona i odluke o kazni, pa se radnje za koje je Ljubiša Vranješ prvostepenom presudom oglašen krivim, pravno kvalifikuju kao krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije koji je preuzet na osnovu Zakona o primjeni Krivičnog zakona Republike Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona SFRJ¹, u vezi sa članom 24. istog zakona, za koje krivično djelo ga ovo vijeće, na osnovu navedenih zakonskih odredaba, te odredaba članova 33., 38. i 41. KZ SFRJ, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od **7 (sedam) godina**. Na osnovu člana 50. stav 1. KZ SFRJ vrijeme koje je osuđeni proveo u pritvoru od 08.09.2010. godine do 07.10.2010. godine, te od 28.10.2011. godine pa nadalje, kao i na izdržavanju kazne po pravomoćnoj presudi Suda Bosne i Hercegovine broj S1 1 K 002735 11 Krl od 28.10.2011. godine, počev od 26.07.2012. godine pa nadalje, uračunava mu se u izrečenu kaznu zatvora.

U preostalom dijelu presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S 1 1 K 002735 12 Krž3 od 23.04.2012. godine ostaje neizmijenjena.

¹ Uredba sa zakonskom snagom o primjeni Krivičnog zakona Republike Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije koji je preuzet kao republički zakon za vrijeme neposredne ratne opasnosti ili za vrijeme ratnog stanja (Sl.list RBiH broj 6/92) i Zakon o potvrđivanju uredbi sa zakonskom snagom (Sl. list RBiH broj 13/94) - u daljem tekstu preuzeti KZ SFRJ;

O b r a z l o ž e n j e

I. ISTORIJAT POSTUPKA

1. Sud Bosne i Hercegovine je presudom broj S 1 1 K 002735 11 Krl od 28.10.2011. godine tada optužene Ljubišu Vranješa i Mladena Milića oglasio krivim za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) KZ BiH u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH i osudio ih na kazne zatvora u trajanju od po 10 (deset) godina.

2. Odlučujući po žalbama Tužilaštva BiH, optuženog Ljubiše Vranješa i njegovog branioca, te branioca tada optuženog Mladena Milića, Apelaciono vijeće Odjela I za ratne zločine Suda BiH je drugostepenom presudom broj S1 1 K 002735 12 Krž3 od 23.04.2012. godine odbilo kao neosnovanu žalbu Tužilaštva BiH, a djelimično uvažilo žalbu optuženog Ljubiše Vranješa i njegovog branioca, te žalbu branioca optuženog Mladena Milića, pa je presudu Suda BiH broj S1 1 K 002735 11 Krl od 28.10.2011. godine preinačilo u pogledu pravne ocjene djela i odluke o kazni tako što su radnje optuženih za koje su navedenom presudom oglašeni krivim pravno kvalifikovane kao krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH i u vezi sa članom 31. KZ BiH i osudilo ih na kazne zatvora u trajanju od po 8 (osam) godina, dok je u ostalom dijelu prvostepena presuda ostala neizmijenjena.

3. Postupajući po apelaciji osuđenog Ljubiše Vranješa, Ustavni sud Bosne i Hercegovine (Ustavni sud BiH) je dana 12.01.2016. godine, donio odluku broj AP-3257/12 kojom je djelimično usvojio predmetnu apelaciju, utvrdivši povredu prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu EKLJP), te je ukinuo presudu Suda Bosne i Hercegovine broj S 1 1 K 002735 12 Krž3 od 23.04 2012. godine u dijelu primjene materijalnog prava u odnosu na krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) KZ BiH. Ovom Odlukom Ustavni Sud je utvrdio da je Sud BiH prekršio apelantovo pravo iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav. 1. EKLJP tako što u vezi s primjenom člana 173. KZ BiH nije dao obrazloženje koji od dva zakona, KZ BiH ili KZ SFRJ, propisuje blažu kaznu za krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva, te je prilikom primjene materijalnog prava propustio utvrditi blaži zakon sa aspekta zakonskog minimuma zapriječene kazne.

4. Navedenom odlukom, Ustavni sud BiH je odlučio da djelimično ukidanje presude Suda BiH S 1 1 K 002735 12 Krž3 od 23.04 2012. godine ni na koji način ne utiče na apelantovo lišavanje slobode, zadržavanje i pritvor, što je u isključivoj nadležnosti Suda Bosne i Hercegovine. Predmet je vraćen Sudu BiH koji je obavezan da po hitnom postupku donese novu odluku, prema standardima iz navedene odluke Ustavnog suda BiH, u skladu sa članom II/3.e Ustava BiH i članom 6. stav 1. EKLJP.

5. Istom odlukom, odbijena je kao neosnovana apelacija Ljubiše Vranješa, podnesena protiv presuda Suda BiH S 1 1 K 002735 12 Krž3 od 23.04 2012. godine i S 1 1 K 002735 11 Krl od 28.10.2011. godine u odnosu na ostale aspekte prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. i 2. EKLJP. Sudu BiH je naloženo da u roku od 3 (tri) mjeseca od dana dostavljanja odluke obavijesti Ustavni sud BiH o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja iste.

6. Odluka Ustavnog suda BiH broj AP- 3257/12 od 12.01.2016. godine, Sudu Bosne i Hercegovine dostavljena je dana 12.02.2016. godine.

7. Postupajući u skladu sa obavezom koja proizilazi iz odluke Ustavnog suda BiH broj AP- 3257/12 od 12.01.2016. godine, a u cilju njene što hitnije implementacije, apelaciono vijeće je dana 10.03.2016. godine održalo javnu sjednicu apelacionog vijeća, u prisustvu tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine, Dževada Muratbegovića, te osuđenog Ljubiše Vranješa, dok je u skladu sa odredbom člana 304. stav 4. ZKP BiH, sjednica održana u odsustvu uredno obaviještenog branioca osuđenog, advokata Nenada Balabana.

8. Tužilac je istakao da Tužilaštvo u potpunosti ostaje kod optužnice od 10.11.2010. godine, izmijenjene dana 14.09.2011. godine, te je predložio da vijeće Apelacionog odjeljenja Suda BiH radnje za koje je Ljubiša Vranješ oglašen krivim kvalifikuje prema KZ SFRJ i za iste izrekne kaznu zatvora u granicama propisanim navedenim zakonom.

9. Osuđeni Ljubiša Vranješ je istakao da se neće upuštati u detaljnije obrazlaganje u pogledu primjene materijalnog prava i odluke o kazni, te da je apelaciju Ustavnom sudu BiH između ostalog i podnio zbog pogrešne primjene Krivičnog zakona BiH.

II. PROCESNA SITUACIJA NAKON DONOŠENJA ODLUKE USTAVNOG SUDA BIH

10. Prije nego što se upusti u obrazlaganje ove presude, ovo vijeće nalazi potrebnim dati osvrt u pogledu procesne situacije u kakvoj se našlo nakon ukidanja drugostepene presude Suda Bosne i Hercegovine broj S 1 1 K 002735 12 Krž3 od 23.04 2012. godine u dijelu primjene materijalnog prava.

11. Ustavni sud BiH se u svojoj odluci izričito odredio u pogledu ostalih prigovora apelanta, osuđenog Ljubiše Vranješa, te je s tim u vezi odlučeno da su ostali prigovori apelanta neosnovani. U obrazloženju odluke Ustavnog suda BiH izričito je navedeno:

„ Ustavni sud zaključuje da ne postoji kršenje prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. st. 1. i 2. Evropske konvencije budući da u osporenim presudama nema ničega što bi ukazivalo na proizvoljnost pri utvrđivanju i ocjeni činjenica u odnosu na utvrđivanja apelantove krivičnopravne odgovornosti, kao i na kršenje

principa *in dubio pro reo*.”

12. Obzirom na ovakvo obrazloženje Ustavnog suda BiH, jasno je da Ustavni sud BiH nije doveo u pitanje pravilnost presude Suda Bosne i Hercegovine u dijelu koji se odnosi na postojanje krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva i krivice osuđenog Ljubiše Vranješa, za radnje za koje je prvostepenom presudom oglašen krivim.

13. Imajući prethodno u vidu, vijeće Apelacionog odjeljenja Suda BiH se po primitku odluke Ustavnog suda BiH našlo u jednoj procesnim zakonom neregulisanoj situaciji, jer ZKP BiH ne sadrži odredbe koje daju mogućnost ukidanja pravnosnažne presude i vraćanja na ponovni postupak.² Pogotovo ZKP BiH ne sadrži odredbe po kojima se ima postupati u slučaju ukidanja drugostepene presude odlukom Ustavnog suda BiH, i to samo u dijelu odluke o primjeni materijalnog prava, a kada pitanje krivice uopšte nije sporno, kakvu situaciju imamo u konkretnom slučaju. Stoga je ovo vijeće, a polazeći prvenstveno od činjenice da je Ustavni sud BiH naložio Sudu BiH donošenje nove odluke po hitnom postupku, u odnosu na izricanje kazne, nastojalo iznaći najefikasniji način za postupanje u ovakvoj situaciji.

14. Apelaciono vijeće je našlo da u konkretnoj situaciji treba postupiti analogno odredbi člana 314. ZKP BiH, odnosno djelimično preinačiti drugostepenu presudu u odnosu na primjenu materijalnog prava, te sljedstveno tome ponovo preispitati i odluku o kazni.

15. Iako u konkretnom slučaju nema žalbe koja bi bila predmetom odlučivanja, ovo vijeće je pošlo od toga da je Ustavni sud BiH svojom Odlukom ukinuo drugostepenu presudu u dijelu primjene materijalnog prava, a o čemu u žalbenom postupku odlučuje Apelaciono vijeće koje, ukoliko nađe postojanje povrede Krivičnog zakona, na osnovu odredbe člana 314. stav 1. ZKP BiH u tom pogledu može preinačiti prvostepenu presudu, a pred takvim zadatkom se ovo vijeće našlo i u konkretnom slučaju. Stoga je ovo vijeće, u nedostatku striktno zakonske odredbe koja bi regulisala postupanje u ovakvoj situaciji, postupilo na način kako je odlučeno u izreci ove presude.

III. PRIMJENA ZAKONA

16. Apelaciono vijeće je u postupku donošenja ranije presude, a koja je u dijelu primjene materijalnog zakona ukinuta naprijed pomenutom Odlukom Ustavnog suda BiH, prihvatilo argumentaciju prvostepene presude broj S1 1 K 002735 11 Krl od 28.10.2011. godine u pogledu primjene materijalnog prava, odnosno KZ BiH, prihvatilo razloge iz te presude za primjenu tog zakona, s tim što je radnje za koje je Ljubiša

² Odredba člana 315. ZKP BiH reguliše uslove za ukidanje prvostepene presude, pri čemu samo Apelaciono vijeće vodi pretres i donosi novu presudu.

Vranješ tom presudom oglašen krivim kvalifikovalo kao pomaganje, to jest u vezi sa članom 31. KZ BiH.

17. Međutim, kako argumentacija navedene prvostepene presude očigledno nije prihvaćena od strane Ustavnog suda BiH, te slijedeći stav iz Odluke tog suda kojom je ranija presuda u dijelu primjene materijalnog prava ukinuta, a po kojem je izostalo obrazloženje od strane i prvostepenog i apelacionog vijeća Suda BiH predmetu, koji od dva zakona, KZ BiH i KZ SFRJ, propisuje blažu kaznu za krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva, vijeće je pristupilo ocjeni pitanja primjene blažeg zakona za krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva sa aspekta zakonskog minimuma zapriječene kazne.

18. Prema članu 4. stav 1. KZ BiH pravilo je da se na učinioca krivičnog djela prvenstveno primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja djela, dok se u stavu 2. KZ BiH navodi izuzetak: „ *Ako se poslije učinjenja krivičnog djela jednom ili više puta izmjeni zakon, primjenit će se zakon koji je blaži za učiniteja.*“

19. Prema KZ SFRJ³, kao zakonu koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja djela, za krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva propisuje kaznu zatvora od najmanje pet godina, a KZ BiH⁴ za isto krivično djelo propisuje kaznu zatvora od najmanje deset godina. U poređnom analizom ova dva zakona sa aspekta zakonskog minimuma zapriječenih kazni, u skladu sa odredbom člana 4. stav 2. ZKP BiH, proizilazi da KZ BiH kao kasniji zakon nije blaži po osuđenog kao učinioca krivičnog djela, te je stoga radnje osuđenog za koje je prvostepenom presudom oglašen krivim trebalo kvalifikovati kao krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva prema članu 142. stav 1. KZ SFRJ, kao zakonu koji je važio u vrijeme izvršenja krivičnog djela.

20. Nadalje, obzirom da je apelaciono vijeće ranijom presudom osuđenog oglasilo krivim za pomaganje u izvršenju krivičnog djela, te s tim u vezi i primijenilo odredbu

³ Član 142. stav 1. KZ SFRJ: „Ko kršeći pravila međunarodnog prava za vreme rata, oružanog sukoba ili okupacije naredi da se izvrši napad na civilno stanovništvo, naselje, pojedina civilna lica ili lica onesposobljena za borbu, koji je imao posledicu smrt, tešku telesnu povredu ili teško narušavanje zdravlja ljudi; napad bez izbora cilja kojim se pogada civilno stanovništvo; da se prema civilnom stanovništvu vrše ubistva, mučenja, nečovečna postupanja, biološki, medicinski ili drugi naučni eksperimenti, uzimanje tkiva ili organa radi transplantacije, nanošenje velikih patnji ili povreda telesnog integriteta ili zdravlja; raseljavanje ili preseljavanje ili prisilno odnarnodnjavanje ili prevođenje na drugu veru; prisiljavanje na prostituciju ili silovanja; primenjivanje mera zastrašivanja i terora, uzimanje talaca, kolektivno kažnjavanje, protivzakonito odvođenje u koncentracione logore i druga zakonita zatvaranja, lišavanje prava na pravilno i nepristrasno sudenje; prisiljavanje na službu u oružanim snagama neprijateljske sile ili u njenoj obaveštajnoj službi ili administraciji; prisiljavanje na prinudni rad, izglednjavanje stanovništva, konfiskovanje imovine, pljačkanje imovine stanovništva, protivzakonito i samovoljno uništavanje ili prisvajanje u velikim razmerama imovine koje nije opravdano vojnim potrebama, uzimanje nezakonite i nesrazmerno velike kontribucije i rekvizicije, smanjenje vrednosti domaćeg novca ili protivzakonito izdavanje novca, ili izvrši neko od navedenih dela, kazniće se zatvorom najmanje pet godina ili smrtnom kaznom.“

⁴ Član 173. stav 1. tačka c) KZ BiH: „Ko kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije naredi ili učini koje od ovih djela: ubijanja, namjerno nanošenje osobi snažnog tjelesnog ili duševnog bola ili patnje (mučenje), nečovečno postupanje, medicinske ili druge znanstvene eksperimente, uzimanje tkiva ili organa radi transplantacije, nanošenje velikih patnji ili povreda tjelesnog integriteta ili zdravlja, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.“

člana 31. KZ BiH, to su radnje osuđenog sada kvalifikovane u u vezi sa članom 24. KZ SFRJ, kojom odredbom je regulisan ovaj oblik saučesništva.

21. Stoga je, a imajući u vidu standarde iz Odluke Ustavnog suda, Apelaciono vijeće radnje osuđenog Ljubiše Vranješa kvalifikovalo kao krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ u vezi sa članom 24. istog zakona.

IV. ODLUKA O KAZNI

22. Imajući u vidu da je vijeće u konkretnom slučaju našlo opravdanom primjenu preuzetog KZ SFRJ, isti je valjalo primjeniti i u postupku odmjeravanja kazne, pri čemu je vijeće bilo u obavezi kretati se u rasponu kazni koje su propisane odredbom člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ za krivično djelo za koje je Ljubiša Vranješ oglašen krivim, a u skladu sa odredbama kojima su propisana opšta pravila o odmjeravanju kazne (član 41. preuzetog KZ SFRJ). S tim u vezi, vijeće je imalo u vidu da je za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. preuzetog KZ SFRJ, zapriječena kazna zatvora u trajanju od najmanje 5 (pet) godina ili smrtna kazna. Apelaciono vijeće napominje da je KZ SFRJ predviđao i mogućnost izricanja kazne zatvora u trajanju od 20 godina, u slučajevima u kojima je zapriječena smrtna kazna. Nadalje, u postupku odmjeravanja kazne, vijeće je posebnu pažnju obratilo na sve okolnosti koje mogu biti od uticaja da kazna bude manja ili veća (olakšavajuće i otežavajuće okolnosti) i na mogućnost blažeg kažnjavanja.

23. Na strani osuđenog Ljubiše Vranješa, vijeće nije našlo otežavajućih okolnosti.

24. Od olakšavajućih okolnosti cijenjeni su činjenica da je osuđeni porodičan čovjek, i otac jednog malodobnog djeteta, kao i to da je krivično djelo počinio kao pomagač za koji slučaj zakon predviđa mogućnost blažeg kažnjavanja.

25. Iako je apelaciono vijeće ranijom presudom, cijeneći sve olakšavajuće okolnosti, u kontekstu zakonske mogućnosti izricanja blaže kazne pomagačima, osuđenom Ljubiši Vranješu tada izreklo kaznu ispod posebnog zakonskog minimuma propisanog u KZ BiH, ovo vijeće osuđenom nije izreklo kaznu ispod pet godina, odnosno ispod ovog posebnog minimuma kazne predviđene za predmetno krivično djelo po KZ SFRJ, iz razloga što okolnosti konkretnog slučaja ukazuju da se ublaženom kaznom u konkretnom slučaju ne bi mogla ostvariti svrha kažnjavanja.

26. Cijeneći sve navedeno, a imajući u vidu zakonom propisane granice kažnjavanja za predmetno krivično djelo, svrhu kažnjavanja, te sve okolnosti koje mogu biti od uticaja da kazna bude veća ili manja, a naročito stepen krivične odgovornosti osuđenog, jačinu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, okolnosti pod kojima je djelo učinjeno, te lične prilike osuđenog, ovo vijeće je zaključilo da je kazna zatvora od sedam godina za učinjeno krivično djelo adekvatna svim tim okolnostima i ličnosti osuđenog kao učinioca, te da će se istom u cijelosti

ostvariti svrha kažnjavanja propisana u članu 33. KZ SFRJ.

27. Imajući u vidu sve navedeno, valjalo je preinačiti drugostepenu presudu i u dijelu odluke o kazni, te odlučiti kao u izreci ove presude.

28. Iz navedenih razloga apelaciono vijeće je donijelo odluku kao u izreci ove presude.

ZAPISNIČAR:

**PREDSJEDNIK VIJEĆA
SUDIJA**

Selena Beba

Mirko Božović

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena.